

Sygn. akt VII U 211/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Włodzimierz Czechowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2017 r. w Warszawie

sprawy G. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową

na skutek odwołania G. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 10 stycznia 2017 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 10 stycznia 2017 r. znak: (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej G. J. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową od dnia 1 lipca 2016 r. na stałe.
2. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 stycznia 2017 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił G. J. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (decyzja z dnia 10 stycznia 2017r., k. 19 a.r., tom IV).

G. J. w dniu 1 lutego 2017 r. złożyła za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu swojego stanowiska odwołująca wskazała, iż decyzja oparta na orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 28 grudnia 2016 r. nie uwzględnia decyzji Państwowego Powiatowego Inspektoratu Sanitarnego z dnia 24 sierpnia 2016 r., nr: (...), stwierdzającej chorobę zawodową w postaci przewlekłego schorzenie układu ruchu, powstałego w wyniku wykonywania pracy zawodowej. Odwołująca zaakcentowała, że postępująca choroba uniemożliwia jej wykonywanie pracy zawodowej. Wobec tego odwołująca wniosła o zmianę decyzji poprzez przyznanie jej prawa do świadczenia (odwołanie, k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 lutego 2017 r., wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że w toku postępowania odwołująca została skierowana na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 28 grudnia 2016 r. uznała, że odwołująca się jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy od 19 maja 2015 r., przy czym niezdolność ta nie pozostaje w związku z chorobą

zawodową. Na tej podstawie decyzją z dnia 10 stycznia 2017 r., znak: (...), organ rentowy odmówił odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (odpowiedź na odwołanie, k. 4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołująca G. J. w dniu 11 lipca 2016 r. złożyła wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (wniosek, k.1-3 a.r., tom IV).

W toku postępowania odwołująca została skierowana na badanie przez Lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem wydanym w dniu 21 października 2016 r. uznał, że odwołująca jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy od 19 lutego 2015 r. Jednocześnie wskazał, że całkowita niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z chorobą zawodową. W związku z wniesieniem przez odwołującą sprzeciwu od orzeczenia Lekarza Orzecznika ZUS, sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 28 grudnia 2016 r. stwierdziła, że G. J. jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy od 19 lutego 2015 r., jednak niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z chorobą zawodową (orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS., k.12 a.r., tom IV, orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS, k.18 a.r., tom IV).

W oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS organ rentowy wydał dnia 10 stycznia 2017 r. decyzję, znak: (...), mocą której odmówił G. J. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że odwołująca nie spełniła przesłanki wynikającej z art. 6 ust 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, bowiem orzeczona u niej niezdolność do pracy nie pozostaje w związku z chorobą zawodową (decyzja z dnia 10 stycznia 2017r., k. 19 a.r., tom IV).

W związku z niekorzystną decyzją organu rentowego G. J. złożyła odwołanie do Sądu Okręgowego, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie, k. 2 a.s.).

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 2 marca 2017 r. dopuścił dowód z opinii biegłego ortopedy celem ustalenia, czy odwołująca jest trwale, całkowicie niezdolna do pracy zarobkowej od dnia 19 lutego 2015 r. w związku z chorobą zawodową (postanowienie, k.7 a.s.).

W opinii z dnia 26 kwietnia 2017 r. biegły specjalista ortopeda traumatolog M. G. rozpoznał u odwołującej: dyskopatię kręgosłupa, niedowład czterokończynowy oraz chorobę zawodową w postaci przewlekłego zapalenia okołostawowego barku prawego. Biegły wskazał, że analiza przedstawionej dokumentacji, zebrany wywiad oraz przeprowadzone badanie pozwalają stwierdzić, że nie występuje i nie występowała całkowita niezdolność do pracy z powodu choroby zawodowej. Zdaniem biegłego, występujące u odwołującej ograniczenie ruchu barku prawego z zachowaną funkcją chwytą powoduje jedynie częściową niezdolność do pracy z powodu choroby zawodowej (opinia biegłego ortopedy z dnia 26 kwietnia 2017 r., k.13-14 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 25 maja 2017 r. organ rentowy zgłosił zastrzeżenia do powyższej opinii i wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu ortopedii. Do pisma dołączono opinię lekarską Przewodniczącej Komisji Lekarskich ZUS lek. med. A. C., która wskazała, że nie zgadza się z opinią biegłego w zakresie istnienia częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. W jej ocenie, biorąc pod uwagę datę wydania decyzji o chorobie zawodowej, obecne schorzenia odwołującej nie uzasadniają orzeczenia niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową (pismo procesowe 25 maja 2017 r. wraz z opinią lekarską, k.22-23 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 30 maja 2017 r. biegły M. G. wskazał, że podtrzymuje wcześniejszą opinię w całości. Zaznaczył, że dolegliwości bólowe barku prawego występowały u odwołującej 25 lat wcześniej. Wykonane badania RTG i USG wykazały objawy stanu zapalnego stawu obojczykowo-barkowego i cieśni podbarkowej. Powyższe koreluje ze stwierdzonym w czasie badania w Sądzie dnia 26 kwietnia 2017 r. znacznym ograniczeniem zakresu ruchu. Ograniczenie zakresu ruchu świadczy o utrzymujących się objawach przewlekłego zapalenia okołostawowego

barku prawego, natomiast stopień tej dysfunkcji o częściowej niezdolności do pracy. W ocenie biegłego odwołująca może wykonywać pracę, ale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Wskazał, że opisane w badaniu MR zmiany dyskopatyczne kręgosłupa szyjnego nie powodowałyby takiego ograniczenia zakresu ruchu i takich dolegliwości, które są charakterystyczne dla barku. Dodał, że polieuropatia mogłaby powodować i powoduje osłabienie siły mięśniowej, ale nie ograniczenie zakresu ruchu, a nadto nie powoduje zespołu stanu zapalnego w obrębie przestrzeni podbarkowej. Podsumowując podkreślił, że stwierdzone u odwołującej objawy są spowodowane zapaleniem okołostawowym barku prawego, a stopień ograniczenia ruchomości powoduje częściową niezdolność do pracy (opinia uzupełniająca, k.30 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2017 r. organ rentowy wskazał, że nie zgadza się z powyższą opinią biegłego. W dołączonej do pisma opinii lekarskiej lek. med. J.

M. wskazała, iż nie można stwierdzić, że odwołująca w znaczącym stopniu utraciła zdolność do pracy z powodu choroby zawodowej, gdyż dopracowała ona do wieku emerytalnego, a nawet dłużej (pismo procesowe organu rentowego z dnia 24 lipca 2017 r. wraz z opinią lekarską, k. 38-39 a.s.).

Postanowieniem podjętym na rozprawie w dniu 4 sierpnia 2017 r. Sąd oddalił wnioski organu rentowego o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych (postanowienia z dnia 4 sierpnia 2017r., k.41 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującej, a także w oparciu o dowód z opinii biegłego ortopedy traumatologa M. G.. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd jako materiał kluczowy dla rozstrzygnięcia sprawy uznał opinie powołanego w sprawie biegłego sądowego, albowiem dowód ten pozwolił na dokładne określenie zakresu dysfunkcji jakie występują w stanie zdrowia odwołującej. Uzyskane w ten sposób wiadomości specjalne Sąd uwzględnił w całości, ponieważ opinie te wydane zostały w oparciu o obiektywne wyniki badań G. J..

Przy tym Sąd zważył, że wprawdzie organ rentowy w pismach procesowych z dnia 25 maja 2017 r. i 24 lipca 2017 r. zgłosił zastrzeżenia do opinii biegłego, to jednak w ocenie Sądu podniesione zarzuty nie były uzasadnione i nie dawały podstaw do powołania w sprawie innych biegłych ww. specjalności. W ocenie Sądu opinie powołanego biegłego dokładnie diagnozują stan zdrowia odwołującej, a zgłoszone zastrzeżenia przez Członków Komisji Lekarskiej ZUS będących lekarzami o innej specjalności medycznej niż biegły z zakresu ortopedii stanowiły de facto nieuzasadnioną polemikę z wnioskami wynikającymi z opinii biegłego. Dlatego zastrzeżenia zgłoszone przez organ rentowy nie zasługiwały na uwzględnienie.

W ocenie Sądu zgromadzony materiał dowodowy był wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie G. J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 10 stycznia 2017 r., znak: (...) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1242 ze zm.) z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy - dla ubezpieczonego, który stał się niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Według przepisu art. 17 ust. 1 ww. ustawy, przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej i dodatku do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej z tytułu ubezpieczenia wypadkowego,

do ustalenia wysokości tych świadczeń oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W myśl art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1383, dalej: ustawa emerytalna) renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki: jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, niezdolność do pracy powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub nie później niż 18 miesięcy od ich ustania.

Zgodnie zaś z art. 17 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują niezależnie od długości okresu ubezpieczenia wypadkowego oraz bez względu na datę powstania niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową.

Definicja ustawowej niezdolności do pracy zawarta jest z kolei w art. 12 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W ustępach 2 i 3 cytowanego przepisu jest natomiast mowa o różnicy między niezdolnością do pracy całkowitą oraz częściową. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (art. 12 ust. 2 ustawy emerytalnej), zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (art. 12 ust. 3 ustawy emerytalnej). Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne (art. 13 ustawy emerytalnej).

Natomiast zgodnie z art. 59 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej osobie, która spełniła warunki do przyznania renty z tytułu choroby zawodowej, przysługuje renta stała - jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, bądź renta okresowa - jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa, przy czym renta okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji organu rentowy.

W judykaturze panuje przeważający pogląd, że niezdolność do pracy wskutek choroby zawodowej w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt. 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (poprzednio art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) zachodzi wówczas, gdy choroba zawodowa jest istotną przyczyną częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy, co oznacza, że bez wynikającego z niej uszczerbku na zdrowiu niezdolność do pracy nie wystąpiłaby (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2008 r. I UK 147/08, Legalis). Niezdolność do pracy wskutek choroby zawodowej nie jest także ograniczona tylko do osób czynnych zawodowo. Już z treści ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika możliwość zbiegu emerytury z rentą z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową. Zasady zbiegu prawa do świadczenia rentowego z ubezpieczenia wypadkowego i emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dookreśla ustawa wypadkowa w art. 26.

W rozpoznawanej sprawie spór pomiędzy stronami koncentrował się wokół kwestii, czy odwołująca jest całkowicie czy częściowo niezdolna do pracy i czy niezdolność ta pozostaje w związku z chorobą zawodową.

Rozstrzygnięcie powyższego zagadnienia wymagało wiadomości specjalnych z zakresu ortopedii. Stąd też Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego tej specjalności.

Sporządzone w niniejszej sprawie opinie biegłego sądowego z zakresu ortopedii M. G. nie pozostawiają wątpliwości co do tego, że przewlekłe zapalenie okołostawowe barku prawego należy znać za chorobę zawodową, która czyni odwołującą częściowo niezdolną do pracy. W świetle wskazanych powyżej kategorycznych wniosków opinii biegłego

z zakresu ortopedii Sąd uznał, że okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy zostały wyjaśnione w sposób niebudzący wątpliwości. Należy bowiem podkreślić, że o uznaniu za niezdolną osoby ubiegającej się o rentę, decyduje bezstronna ocena stanu jej zdrowia dokonana przez lekarzy specjalistów. Dowód z opinii biegłego ma zatem charakter specyficzny, a jego ocena powinna być dokonywana z punktu widzenia fachowości osób, które ją sporządziły, dokładności przeprowadzonych badań, a także trafności uzasadnienia w powiązaniu z wynikami badań. Ugruntowanym w orzecznictwie jest pogląd, że z istoty i celu dowodu z opinii biegłego wynika, że jeśli rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, dowód z opinii jest konieczny. W takim zaś wypadku Sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1974 r. II CR 748/74).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy przyjął przedstawione opinie biegłego za podstawę rozstrzygnięcia w sprawie, ponieważ są one miarodajne, wnioski w nich wysnute logiczne i właściwe, a ich uzasadnienie przekonujące. Opinie zostały wydane po uprzednio przeprowadzonym badaniu odwołującej oraz po zapoznaniu się z całokształtem zgromadzonej w aktach sprawy dokumentacji medycznej. Biegły w sposób jasny wskazał, dlaczego uznał odwołującą za częściowo niezdolną do pracy, a Sąd nie widzi jakichkolwiek podstaw do podważenia opinii głównej i uzupełniającej. Sąd uznał zatem, stosownie do opinii, a w szczególności mając na uwadze kompetencję biegłego ograniczoną w zasadzie do możliwości opiniowania stanu zdrowia odwołującej zgodnie z zakresem posiadanej specjalizacji, że bez wątplenia stanowisko biegłego przemawia za uznaniem odwołującej za częściowo niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej w związku z chorobą zawodową.

Odnośnie ustalenia terminu od którego Sąd Okręgowy przyznał odwołującej prawo do renty zastosowanie znajduje w tym zakresie art. 129 pkt. 1. ustawy emerytalnej, w oparciu o który świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Sąd zważył, że odwołująca złożyła wniosek o rentę w dniu 11 lipca 2016 r. Dlatego też, na podstawie powołanego art. 129 ust.1 ustawy emerytalnej, prawo do renty zostało jej przyznane od dnia 1 lipca 2016 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał G. J. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową od 1 lipca 2016 r. na stałe.

Na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2016, poz. 963 ze zm.) w zw. z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy emerytalnej Sąd Okręgowy uznał, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatnich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji, albowiem niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z chorobą zawodową odwołującej się zostały ustalone dopiero w postępowaniu przed Sądem, a sama odmowa przyznania świadczenia nie była również wynikiem błędu w wykładni lub nieprawidłowego zastosowania prawa materialnego przez organ rentowy. Wskazać bowiem należy, że pomimo podjęcia przez organ rentowy- w ramach posiadanych kompetencji i nałożonych obowiązków - wszystkich niezbędnych czynności, organ ten nie dysponował materiałem dowodowym pozwalającym na dokonanie ustaleń faktycznych umożliwiających wydanie decyzji zgodnej z treścią wniosku odwołującej się. Organ rentowy nie miał przy tym możliwości przeprowadzenia pełnego postępowania dowodowego. Było to prawnie możliwe dopiero przed Sądem. Wobec powyższego Sąd Okręgowy w punkcie 2 wyroku ustalił na podstawie wyżej wymienionych przepisów, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

SSO Włodzimierz Czechowicz

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)